

पठतु संस्कृतम्

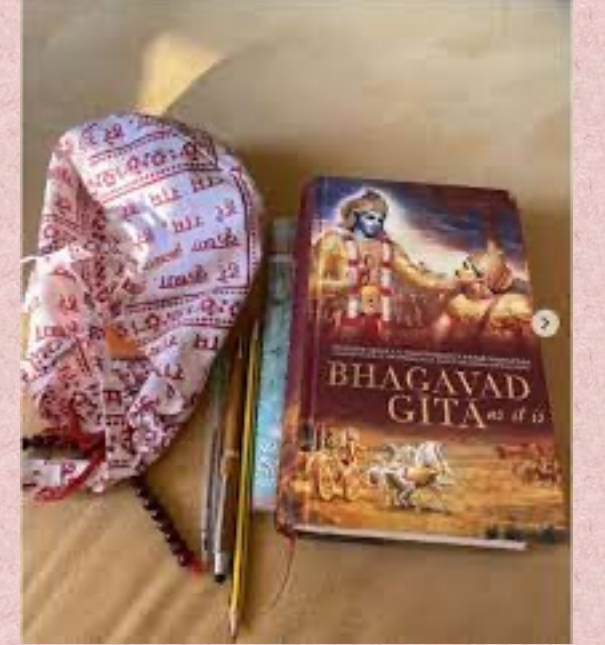
कोविदः

व्याकरणम्

सन्नन्ताः

सन्नन्ताः

- भक्तः भगवद्गीतां पठितुम् इच्छति ।
- भक्तः भगवद्गीतां पिपठिषति ।
- भक्तस्य भगवद्गीतां पठितुम् इच्छा अस्ति ।
- भक्तस्य भगवद्गीतां पिपठिषा अस्ति ।
- भक्तः भगवद्गीतां पठितुम् इच्छुः अस्ति ।
- भक्तः भगवद्गीतां पिपठिषुः अस्ति ।

सन्नन्ताः

- पठितुम् इच्छति
 - सन्नन्त-धातुः
 - लट्-लकारः
 - पिपठिषति
 - पिपठिष
 - तिङन्तः
- पठितुम् इच्छा
 - सन्नन्त-धातुः
 - अ-प्रत्ययरूपम्
 - पिपठिषा
 - पिपठिष
 - कृदन्तः
- पठितुम् इच्छुः
 - सन्नन्त-धातुः
 - उ-प्रत्ययरूपम्
 - पिपठिषुः
 - पिपठिष
 - कृदन्तः

सन्नन्ताः

रूपत्रयम्

पातुम् इच्छति - पिपासति

- काकः जलं पिपासति ।

पातुम् इच्छा - पिपासा

- काकस्य जलस्य पिपासा अस्ति ।

पातुम् इच्छुः - पिपासुः

- काकः जलं पिपासुः अस्ति ।

सन्नन्ताः

बालकः पठितुम् इच्छति ।

बालिकाः पठितुम् इच्छन्ति ।

बालकः ज्ञातुम् इच्छति ।

शिशुः पातुम् इच्छति ।

गुरुः श्रोतुम् इच्छति ।

छात्राः वक्तुम् इच्छन्ति ।

भक्तः मोक्तुम् इच्छुः ।

बालकः पिपठिषति ।

बालिकाः पिपठिषन्ति ।

बालकः जिज्ञासति ।

शिशुः पिपासति ।

गुरुः शुश्रूषति ।

छात्राः विवक्षन्ति ।

भक्तः मुमुक्षुः ।

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
अद्	अत्ति	जिघत्सति	जिघत्सा	जिघत्सुः
आप्	आप्नोति	ईप्सति	ईप्सा	ईप्सुः
कृ	करोति	चिकीर्षति	चिकीर्षा	चिकीर्षुः
खाद्	खादति	चिखादिषति	चिखादिषा	चिखादिषुः
गम्	गच्छति	जिगमिषति	जिगमिषा	जिगमिषुः

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
ग्रह्	गृह्णाति	जिघृक्षति	जिघृक्षा	जिघृक्षुः
जि	जयति	जिगीषति	जिगीषा	जिगीषुः
ज्ञा	जानाति	जिज्ञासते	जिज्ञासा	जिज्ञासुः
तृ	तरति	तितीर्षति	तितीर्षा	तितीर्षुः
दा	ददाति	दित्सति	दित्सा	दित्सुः

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
दा	ददाति	दित्सति	दित्सा	दित्सुः
दृश्	पश्यति	दिदृक्षते	दिदृक्षा	दिदृक्षुः
धाव्	धावति	दिधाविषति	दिधाविषा	दिधाविषुः
नी	नयति	निनीषति	निनीषा	निनीषुः
पच्	पचति	पिपक्षति	पिपक्षा	पिपक्षुः

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
पठ्	पठति	पिपठिषति	पिपठिषा	पिपठिषुः
पा	पिबति	पिपासति	पिपासा	पिपासुः
भुज्	भुङ्क्ते	बुभुक्षते	बुभुक्षा	बुभुक्षुः
भू	भवति	बुभूषति	बुभूषा	बुभूषुः
मुच्	मुञ्चति	मुमुक्षति	मुमुक्षा	मुमुक्षुः

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
मुद्	मोदते	मुमोदिषते	मुमोदिषा	मुमोदिषुः
या	याति	यियासति	यियासा	यियासुः
युज्	युङ्क्ते	युयुक्षते	युयुक्षा	युयुक्षुः
रक्ष्	रक्षति	रिरक्षिषति	रिरक्षिषा	रिरक्षिषुः
लिख्	लिखति	लिलेखिषति, लिलिखिषति	लिलेखिषा, लिलिखिषा	लिलेखिषुः, लिलिखिषुः

सन्नन्ताः

धातुः	लट्-लकारः	सन्नन्तः (लट्)	सन्नन्तः (अ-प्रत्ययः)	सन्नन्तः (उ-प्रत्ययः)
वच्	वक्ति	विवक्षति	विवक्षा	विवक्षुः
वन्द्	वन्दते	विवन्दिषते	विवन्दिषा	विवन्दिषुः
वर्ध्	वर्धते	विवर्धिषते	विवर्धिषा	विवर्धिषुः
शुभ्	शोभते	शुशोभिषते	शुशोभिषा	शुशोभिषुः
श्रु	शृणोति	शुश्रूषते	शुश्रूषा	शुश्रूषुः
स्वप्	स्वपिति	सुषुप्सति	सुषुप्सा	सुषुप्सुः
हन्	हन्ति	जिघांसति	जिघांसा	जिघांसुः

सन्नन्ताः

द्वित्वम् – प्रथम-व्यञ्जनम् + प्रथम-स्वरः

पठ्	- पपठ्	पा	- पापा
खाद्	- खाखाद्	दा	- दादा
चिन्त्	- चिचिन्त्	ज्ञा	- जाज्ञा
भू	- भूभू	क्षिप्	- किक्षिप्

सन्नन्ताः

ह्रस्वः & अल्पप्राणः

पठ्	- पपठ्	पा	- पपा
खाद्	- खखाद् -> कखाद्	दा	- ददा
चिन्त्	- चिचिन्त्	ज्ञा	- जज्ञा
भू	- भुभू -> बुभू	क्षिप्	- किक्षिप्

सन्नन्ताः

अ -> इ

ग -> ज

क् -> च

ह -> ज

पठ् - पिपठ्

खाद् - चिखाद्

चिन्त् - चिचिन्त्

भू - बुभू

पा - पिपा

दा - दिदा

ज्ञा - जिज्ञा

क्षिप् - चिक्षिप्

सन्नन्ताः

पिपठिषति

जिगमिषा

रिरक्षिषुः

दिधाविषति

चिखादिषा

विवन्दिषुः

पठितुम् इच्छति

गन्तुम् इच्छा

रक्षितुम् इच्छुः

धावितुम् इच्छति

खादितुम् इच्छा

वन्दितुम् इच्छुः

सन्नन्ताः

मुमोदिषते

शुशोभिषा

विवर्धिषुः

पिपासति

जिज्ञासा

यियासुः

मोदितुम् इच्छति

शोभितुम् इच्छा

वर्धितुम् इच्छुः

पातुम् इच्छति

ज्ञातुम् इच्छा

यातुम् इच्छुः

सन्नन्ताः

दिदृक्षते

विवक्षा

पिपक्षुः

मुमुक्षति

युयुक्षा

बुभुक्षुः

द्रष्टुम् इच्छति

वक्तुम् इच्छा

पक्तुम् इच्छुः

मोक्तुम् इच्छति

योक्तुम् इच्छा

भोक्तुम् इच्छुः

सन्नन्ताः

चिकीर्षति

तितीर्षा

सुषुप्सुः

बुभूषति

लिलिखिषा

दित्सुः

कर्तुम् इच्छति

तरीतुम् इच्छा

स्वप्तुम् इच्छुः

भवितुम् इच्छति

लेखितुम् इच्छा

दातुम् इच्छुः

सन्नन्ताः

जिगीषति

जेतुम् इच्छति

जिघांसा

हन्तुम् इच्छा

ईप्सुः

आप्तुम् इच्छुः

शुश्रूषते

श्रोतुम् इच्छति

जिघृक्षा

ग्रहीतुम् इच्छा

जिघत्सुः

अत्तुम् इच्छुः

सन्नन्ताः

निनीषति

तितीर्षा

सुषुप्सुः

बुभूषति

लिलिखिषा

दित्सुः

नेतुम् इच्छति

तरीतुम् इच्छा

स्वप्तुम् इच्छुः

भवितुम् इच्छति

लेखितुम् इच्छा

दातुम् इच्छुः

णिजन्ताः

II) (क) आवरणे दत्तानां पदानां णिजन्तं रूपं लिखत ।

१) पिता पुत्रं विद्यालयं गमयति (गम्)

२) सः मां गीतं श्रावयति (श्रु)

३) अग्रजः भगिनीं गृहं प्रापयति (प्र+आप्)

४) भगिनी गोपालं क्षीरं पाययति (पा)

५) जनकः पुत्रं युतकं दर्शयति (दृश्)

६) गृहस्वामी सेवकेन भारं वाहयति (वह्)

णिजन्ताः

१. मातामही दौहित्रं कथां ---- श्रावयति -----। (शृ)
२. मम सकाशे पुस्तकं नास्ति । त्वं मह्यं एकं ----- दापय ----- । (दा)
३. ह्यः आचार्यः किम् ----- पाठितवान् ----- । (पठ्)
४. वृक्षतः फलानि ----- पातयित्वा ----- वानरः अखादत् । (पत्)
५. बालिका पाठं विस्मृतवती । अग्रजा तां पाठं ----- स्मारितवती ----- (स्मृ)
६. रजकः गर्दभेन अधिकं भारं ----- वाहयति ----- । (वह्)